

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monahie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Preoțimea în serviciul statisticii.

— De Dr. Ioan Stanciu, paroh. —

I.

În calendarul arhidiecezan din anul acesta a apărut din peana d-lui Dr. Gh. Comșa, sub titlul de sus, un articol (pag. 164), în care se arată însemnătatea statisticii în general, și în special se arată, că ce mare importanță ar avea statistica în mâinile preotului român, — dacă s'ar folosi de ea. Articolul e scris cu multă competență; dar se vede, că autorul a voit să dea numai indigeții generale, și nici decum nu a specificat, cum și întru cât să se folosească preoțimea noastră de știința aceasta empirică de o valoare așa de mare.

Voi încerca deci eu să umplu acest gol, cu atât mai vărtos, cu cât în conferențele noastre preoțești în re-pețite rânduri am venit cu propuneri concrete referitoare la datele statistice și la compunerea monografiilor singuraticelor comune, — politice sau născute nespuse de mare pentru noi. Și cum să nu fie? Cine este păstorul, care să nu știe numărul din care este compusă turma sa? Ori numărul, cu care se înmulțesc sufletele de sub păstorirea sa? Sau să zicem întors, numărul, cu care a scăzut turma? Iar văzând și cunoscând bine acest număr, care paroh nu va căuta după cauzele, cari aduc vre-o stricăciune credincioșilor săi?

Spre pildă port matriculele botezaților și ale morților din an în an în toată regula și cu cea mai mare acuratețe. Vad la sfârșitul fiecărui an creșterea, sau scăzământul în numărul sufletelor și voi afla bună oară o mare mortalitate la copii, provenită din cutare boală molipsitoare, sau din lipsa grijei și a alimentației suficiente. De sigur, că voi combate din toate puterile și pe toate căile aceste rele și îmi voi îndruma credincioșii pe cărări mai bune.

Fără îndoială, că statistica și rezultatele ei bine folosite sunt armă puternică în mâna preotului. De aceea ar fi neapărat de lipsă, ca această știință să fie propusă și în seminarele noastre, — măcar între cadrele studiului pastoral, — ca futorii preoți să aibă priviri generale în legile statistice și să cunoască căile, pe cari trebuie să pornească la constatarea unor cauze a fenomenelor ivite în un cerc anumit social. Adevărat, că rezultatul și concluziile cercetărilor statistice sunt cu mult mai sigure, dacă cercul de observare e mai larg, adecă dacă mulțimea ținută sub observare e mai mare; dar cu toate acestea, și în cercuri mai mici ies la iveală în-vățăturii foarte prețioase. Ceeace de altfel ne poate dovedi chiar și istoricul statisticii, care ca știință per eminentiam empirică și-a luat începutul din observarea unui cerc social mai restrâns.

Pimele base moderne ale acestei științe empirice s'au pus în Anglia, și anume, de cătră Graunt, care la 1661 a dat publicității o lucrare despre nașterile și decesele orașului Londra, despre mortalitatea diferitelor etăți, despre raportul dintre nașteri și deceseuri. După acesta William Petty, apoi Hallei, și în urmă preotul lutheran din Breslau, Gaspar Neumann, s'au ocupat cu statistica unui oraș, sau a unei comune, din multe puncte de vedere.

Până când aceștia și-au desvoltat activitatea în un cerc, din punctul de vedere al statisticii, foarte restrâns, svedianul Wargentin merge mai departe și-și îndreaptă privirea asupra țării întregi. Cu acesta a fost coetan preotul militar Süssmilch, care a scris despre mortalitate, căsătorii, nașteri și cauzele cari au oareșicare influență asupra acestora. Nu mult după acești doi statisticieni a pășit în public preotul anglican, englezul Robert Malthus, la anul 1798, cu opul său despre principiile creșterii și decreșterii populației, sub titlul: «An Essay on the Principles of population». Atrag deosebită atențiune asupra parerilor acestui luminat preot, mai ales că observațiile sale se refer și la viața credincioșilor noștri.

Malthus a observat, că în Anglia numărul populației la un timp oareșicare destul de regulat se duplică, câtă vreme articlii de alimentație nu se produc în proporția aceasta geometrică, ci numai într'una matematică. Deosebirea e evidentă. (Spre pildă: $2+2=4+4=8+8=16+16$ etc. și $2+2=4+2=6+2=8+2=10$). După un timp oareșicare desigur că alimentația produsă nu e suficientă; în urmăre se va înstăpâni lipsa și mizeria, cauza boalei și a mortalității. Pedeca în creșterea prea mare a populației o vede Malthus în legea naturală, că dacă pământul nu e de ajuns și alimentația nu e suficientă, se pornește o luptă pentru existență, din care cei tari vor eși biruitori, iar cei slabi se vor nimici. A doua pedecă o află în *moral restraint*, în reținerea morală, în urma căreia aceia, cari doresc să se căsătorească, vor face pasul acesta numai după ce își vad asigurată existența proprie și a familiei lor. Adecă dacă nu sunt asigurate mijloacele de traiu, dacă se simte lipsa pământului, a articloilor de alimentație, sau lipsa ocașiunilor de a căpata de lucru în urma prea mării populațiuni, — nu se vor încheia atâtea căsătorii, ca invers. De aici urmează o continuă creștere și decreștere a populației. Când populația e în decreștere, alimentația e suficientă, ocașiunile de lucru și de ocupațiune cresc, în lipsa concurenței câștigul e mai mare, și așa căsătoriile vor fi mai dese, producând astfel creșterea populației. Când aceasta ajunge la un oareșicare nivel, încep a se petrece iarăși toate invers.

Amintesc, că deși Malthus a avut vederi morale, a propagat și ca preot și ca om de știință curățenia mora-

lă, totuși principiile lui despre reținerea morală mulți le au explicat greșit și așa s'a iscat un curent bolnăvicios, sub numirea «neomalthusianism», care în viață se manifestă în sistemul de unul, sau cel mult doi copii. Și la noi s'a ivit această boală prin unele părți bănățene și unghurene, dar e în us în special la poporul săsesc.

M-am oprit mai mult asupra principiilor acestui luminat preot, mai ales pentruca preoții noștri să observe, că căsătoriile și nașterile cum se acomodează vieții economice. Cine caută în matriculele conduse în conștiință va vedea, că anii buni economici produc creșterea populației, și întors, abstrăgând, firește, dela anii aceștia de război, în cari motive puternice și neatârnoare de voința singuraticilor împedecă căsătoriile și creșterea populației.

Între statisticienii cei mai de valoare ocupă loc și belgianul Quetelet, fostul director al biroului statistic belgian, care a contribuit mult la desvoltarea statisticii ca știință. La 1835 a publicat un op. constatat din patru părți, în care tratează: 1. despre problemele creșterii și decreșterii numărului populației în legătură și cu alte chestiuni referitoare la aceste probleme; 2. despre om din punct de vedere antropologic: forma, greutatea, facultățile fizice etc. ale omului; 3. despre desvoltarea spirituală a omului, precum și despre aplicările lui spre criminalitate, și 4. despre omul mijlociu, zis și normal.

S'au mai ocupat apoi cu statistica, și în special cu unele părți ale ei: Aschazzenburg, Lombroso, Ferri, Tarde, Garofalo, etc. La noi cei mai de valoare statisticieni au fost: Alexie Fényes și actualul director al biroului statistic central, Iuliu Vargha.

La vară!.. Englezii au mare speranță, că la vară vor fi date luptele decisive, terminate, firește, cu învingerea pe partea antantei. Ministrul Henderson s'a pronunțat în privința aceasta astfel într'o întrunire publică: «Simțim, că poporul nostru și vitejii noștri aliați vor trece în lunile cele mai apropiate prin astfel de grele cercări, prin cari n'au trecut nici odată de când am dat prima luptă în acest război. Sunt pătruns în plina măsură și eu de acest sentiment.» A declarat apoi ministrul Henderson, că nicideată nu a fost atât de firm convins, ca acum, despre învingerea antantei asupra dușmanilor ei. «Conducătorii armatelor aflătoare în război, a spus ministrul, ar rămânea foarte desilusionați, dacă nu ar putea să dea la vară o astfel de lovitură dușmanului, care, cu alți cunoșcui factori împreună, să ne ducă la învingerea finală!» În alta întrunire publică a vorbit lordul Derby, care asemenea a spus, că zi ele critice ale războiului cad pe lunile apropiate, deci pe lunile de vară. Știe, că Germanii vor face opintiri gigantice, pentruca să rămână deasupra, dar nu le va succede. Lunile de vară vor aduce succese pentru antantă, deși aceasta nu va putea învinge dușmanii cu un singur asalt gigantic!.. Adecă la vară vreau se învingă Englezii. Și dacă nu se va putea în vară aceasta, atunci în vara ceealaltă, dacă până atunci nu vor fi ei zdrobiți de tot, ceeace sperăm, că are să se întâmple.

Adresa Românilor. Suntem informați, că protestul Românilor din statul ungar, cuprins în adresa publicată în numărul trecut al ziarului nostru, a fost prezentat Maieștii Sale, Împăratului și Regelui nostru Carol, din partea Exelenței Sale, domnului ministru-president, conte Ștefan Tisza, și că Maieștatea Sa s'a îndurat preagratios a lua cu satisfacție la cunoștință această nouă dovadă de credință față de tron și de patrie, acest nou document istoric de lealitate și patriotism al neamului românesc din Ungaria.

Conflictul american-german.

Ziare din Elveția aduc știrea primită din Paris, că în statele unite americane s'a început verbuvarea de recruți voluntari pentru formarea unei armate mai mari, pusă pe picior de război. În America adecă nu există armată regulată permanentă, ci se formează atunci, când se arată necesitatea. Oficiile postale din America au primit încunoștințarea, că pentru fiecare recrut voluntar, anunțat la ele, primesc o remunerație de cinci dolari. În toate orașele și comunele au fost afișate apoi provocări, ca toți cetățenii apți de a purta arma să se anunte de bună voie deduce, că statele unite americane sunt pe calea de a declara război Germaniei și de a intra în acțiune, alături cu antanta. Ziarele aduc și astfel de știri, că declararea războiului din partea Americii are se urmeze încă în cursul săptămânei acesteia. Amânarea până acum a declarării de război a fost motivată de faptul, că America se teme de atac din partea Japoniei, care însă a trimis notă Americii, că nu are intențiuni dușmănoase față de statele unite americane. Se între deci fără frică în război, alături cu antanta, de care se ține de altcum și Japonia.

Preoțimea de astăzi și de mâine.

— De preotul Ioan Dandea. —

(Urmare).

Concepțiunile de viață false cu greu se mai pot schimba, mai ales unde nu-i silință și străduință personală din partea viitorului preot, dar mai greu se pot schimba în bine înclinările rele, ci ele din contră, se potentează, de multe ori aflând un mediu corăspunzător. E știut, zice Pestalozzi, că omul e legat cu foarte multe fire de viață ce a dus până în un moment și trebuie muncă nu glumă până a tăia aceste fire și a începe o altă viață.

În seminar își pot câștiga viitorii preoți cunoștințe teologice și științifice temeinice, dar dacă nu au avut o cât de puțină înclinare launtrică spre preoție, în momentul când au pășit în seminar, vocațiunea lor nu se va desvolta, ci chiar în unele cazuri, sub influința desastroasă a îndoelilor ridicate în mintea lor de instrucția și educația de până acum, făcută în spirit nereligios și aproape imoral, vor trece pe partea indiferentismului și scepticismului, ba în unele puncte chiar a necredinței totale, mai ales cu privire la acele adevăruri, pe cari nu le pricepem, decât numai prin credință. Ori-care ar fi zelul profesorilor în demonstrarea și luminarea adevărului,

dacă credința e atacată de vermele îndoelii și mai ales dacă viitorii preoți nu simțesc necesitatea lăuntrică de a-și lămurii îndoelile prin studii obositoare, nu va avea mult rezultat. Sămănătura cade pe pământ petros și sterp. Reci și nepăsători rămân acești clerici în fața demonstrațiilor și expunerilor celor mai maiestri și însuflețiți. Îndoiala față de cele dumnezeiești le stăpânește în mare măsură mintea lor.

Aceste momente grave superiorii poate nici nu le cunosc, căci nimenea din cei cari țin preoția ca o carieră pentru procurarea pâinii nu se laudă cu ele în fața lor, iar ceialaltii nu le denunță, ca să nu fie taxați de intriganți, răuvoitori, dar mai ales manifestările acestea de necredință de multe ori sunt așa de elastice, încât nu ai ce să prinzi în mână, îți scapă printre degete. Și astfel clericii amintiți petrec viața în seminar în un prefăcut fariseism, iar roadele se văd în viața practică, când de toate poate fi, numai preot nu. Ca Marta din evanghelie, de multe se va îngriji, numai de singurul lucru care îi trebuie, de zelul apolitic, nu se va îngriji.

Se va părea cuiva, că falsific adevărul! Această părere o poate susține numai celce nu a trăit zilnic în contact cu clericii. Ca fost elev seminarioal cunosc toată viața sufletească a seminaristilor de pe vremea mea, le cunosc ideile, gândurile, tendințele și faptele, cari la unii erau atinse de boala îndoelilor, necredinței și păcate de imoralitate. Mai amănunțit nu pot intra în demonstrație, căci ar trebui să numesc fapte și persoane. Dar în cazul de față nu poate obveni nici scuză, că unde-i pădure sunt și uscături, căci în seminar toți, până la cel din urmă, trebuie să fie alesi și strălucii, toți trebuie să fie credincioși și aplicați din îndemnuri interne spre preoție, căci toți sunt comandanți în oastea bisericii creștine ortodoxe, contra duhului răutății și al necredinței, nate întregii oștiri. Dacă se va strica sarea, cu ce se vor săra bucatele? zice Cristos.

Că unor clericilor nu li s'a dezvoltat în seminar vocațiunea spre preoție, pe care de altfel nici nu au avut-o nici odată, ne demonștră lămurit și felul studiilor, pe cari le aleg unii dintre absolvenții de cursuri clericale seminariale. Natural e, ca clericul absolut, dacă nu se face preot îndată, ci voește să-și completeze studiile, să își completeze studiile teologice și în legătură cu aceste studii să studieze și

acele științe, cari stau în strânsă legătură cu științele teologice și au în primul rând destinația de a ajuta în viața vieții interne a omului, ca principiu al oricărui progres moral, cultural-social, precum și a da material pentru apărarea în mod științific temeinic a adevărilor fundamentale ale credinței creștine față de necredincioși. În realitate vedem, că mulți clerici absolvenți urmează alte studii, cari de multe ori prin reprezentanții lor stau în conflict cu studiile teologice, dar în orice caz le abate cugetarea în altă direcțiune. Aceste științe nu le studiază în legătură cu studiile teologice, cari să le armonizeze conflictul prin certitudinea științifică a existenței lui Dumnezeu, izvorul naturii și al credinței. Aceste științe profane pe mulți îi orbesc prin strălucirea rezultatelor practice imediate, le țin de superioare științelor teologice și neavând convingeri interne religioase puternice, cad pe luncușul filosofiei omenestii, li se sdruncină orice încredere în adevărul creștin și urmarea e, că dacă nu trec la materialismul ateistic declarat, cad totuși în mrețele indiferentismului și scepticismului religios. Și în loc ca să fie energici apărători ai credinței creștine, dacă și nu o atacă ei înșiși, lasă cu indiferentism să fie atacată de alții.

Numai din acest punct de vedere se poate explica faptul, că un preot în funcțiune a abzis de preoție și s'a făcut avocat, ca fiind preotului mai superior în rang. E o mare deosebire între aceste două chemări. Preotul are să formeze caractere, el sufletele brute trebuie ca un sculptor iscusit să le cioplească și să le prelucre cu îngrijire, ca să iasă din mână lui capd'opere pentru viața aceasta și pentru viața de dincolo. Preotul e luminătorul celor ce zac în întunerecul neștiinței religioase și morale, propoveduitorul adevărului creștin; preotul e reprezentantul unei religii, care cere înfrângerea egoismului a păștelor, relele cere jertfa pentru alții.

În fața acestei chemări, chemarea avocatului e inferioară. El are chemarea a fi apărătorul oamenilor neîndreptățiți, precum și al acelor ce își închipue că sunt neîndreptățiți. El apare ca apărător numai în cazurile cari îi vin lui la cunoștință și în care e cerut sprijinul lui și cari apar în anumite forme legale și binepăibile. Avocatul prin independența sa materială mai poate fi și conducătorul național al poporului, dacă simte îndemnul sufletului său și are tragere

de inimă spre aceasta și dacă nu e cuprins numai de egoism.

Preotul prin puterea religiei creștine pătrunde adânc în apărarea celor năpăstuiți. El rupe învălișul vicleniei și al rafinării de pe nedreptate, o arată în goliciunea ei scârboasă; pătrunde cu puterea cuvântului în sufletul celui năpăstuit, aducând mângăere și nădejde, și aduce lumină și nădejde și în sufletul năpăstuitului, taie din suflet rădăcina oricărei patimi. Oleiul dragostei creștine stinge orice sămânță de răsunare, pismă, lacomie etc., cari sunt cauzele nedreptăților dintre oameni. Avocatul ia în cercetare și apărare fapta săvârșită, preotul caută să preîntâmpine săvârșirea faptei rele.

Ca preoții să fie preoți adevărați, însuflețiți de chemarea lor, plini de oleiul dragostei creștine, se cere ca biserica noastră să se îngrijească strict și de educațiunea acelor tineri, ce vor să intre în seminar, deja cu mult înainte de a intra în seminar, în decursul anilor petrecuți în gimnazii. Ar fi foarte bună aplicarea în practică a propunerii făcute de d-l prof. semin. Dr. Nicolae Balan, ca în seminar să fie primiți numai acei tineri ca clerici, cari au terminat cu bun succes o anumită școală medie organizată în spirit religios moral ortodox român, având a crește și intelectuali creștini și români. Primirea ar fi bine să se facă consultându-se și corpul profesoral în primul rând și ascultându-i se părerea.

În seminarii să se deo deosebită atențiune unei activități apologetice intensive, care să fie cu deosebită considerațiune la lămurirea în mod concis și limpede a aparențelor contraziceri dintre biblie și așa numita filosofie a naturii. Conferințele acestea sistematice ar trebui ținute în un limbajiu cât se poate de clar, mai mult popular decât abstract științific, care ușor îi obosește pe ascultători.

erile marelui apostol modern *Petrow*, cari te emoționează până la lacrimi. Profesorii trebuie să fie modele de viață morală și culturală teologică-științifică temeinică. Lecțiunile lor trebuie să fie ținute în un limbajiu ușor, ferit cât se poate de abstracțiuni, adevărat de stil abstract. Și ideile cele mai înalte și mai abstracte să se concretizeze după cât se poate, ca să fie ușor de priceput. Legătura dintre profesori și elevi să fie legătura dintre părinți și fii. Tinerilor clericilor să li se deo îndrumări și sfaturi, cum au să

devină bărbați ai credinței și ai științei; cum au să ajungă, ca să se stăpânească pe sine, stăpânindu-și înclinările, căci mulți nu cunosc această cale pe care mergând omul ajunge să se stăpânească pe sine, să se lapede de sine însuși.

Pentruca să se cunoască defectele ce domnesc în seminar, ar fi foarte bine să se pună în praxă dorința d-lui profesor Dr. Ioan Lupaș, protopresbiter în Săliște, care era, ca fostii elevi în totdeauna să descopere atât defectele cât și părțile cele bune ale educațiunii din seminar în câte un memoriu adresat corpului profesoral al seminarului, ca să se iee dispozițiile recerute. Ar trebui apoi, ca biblioteca seminarială a elevilor să fie temeinic revăzută și cărțile rele, nefolositoare, stricăcioase moralei și unei bune educațiuni, să fie eliminate și în locul lor puse cele mai alese opere teologice, științifice și literare, eschizându-se cele de cuprins erotic, cari la nici un caz nu trebuie să fie admise, căci numai ațăta imaginațiunea deja aprinsă a tinerilor. Și spectacolele teatrale-chinematografice, și mai ales chinematografice, trebuie bine alese, căci aceste spectacole au o și mai mare influență asupra sufletelor tinere.

(Va urma.)

Programul Germanilor din Austria.

Comitetul executiv al diferitelor partide politice germane din Austria a votat, în ultima ședință, ținută săptămâna trecută, un program comun de muncă parlamentară din care se pot naște prefaceri însemnate și mari în partea de dincolo a monarhiei noastre. Programul, care a fost comunicat imediat domnului ministru-prezident din Austria, conțelui *Clam-Martinitz*, e textuat astfel:

«Reuniunea social-creștină a deputaților germani din parlamentul austriac, alianța națională germană din camera și partidul social-creștin din Viena, se declară gata să coopereze, pe lângă conservarea principiilor partidelor proprii, în chestii sociale, naționale și generale de stat, pentru ajun-

1. Unirea tuturor forțelor pentru salvarea urmărilor sociale și economice ale războiului.
2. Ținerea cu tărie la alianța cu imperiul german, validată atât de bine în actuala vreme grea.
3. Prin urmare: a) legătură mai strânsă economică între Austro-Ungaria și Germania, eventual, în măsura dezvoltării economice, formarea treptată a unei alianțe vamale-comerciale; b) convenții comune cu Germania față de alte state și asigurarea teritoriilor pentru desfacerea corespunzătoare.
4. Modificarea constituției, intrucât se va afla de necesar lucrul acesta și modi-

FOIȘOARA.

Războiul în lumina lui Cristos.

(Fine.)

Lanțul evenimentelor îngrozitoare, aprinse în cursul războiului, exerciază o influență binefăcătoare asupra sufletului său: îl sguదుිරă în toate fibrele sale și îl trezire din molesala și lăncezimea sa morală. Poporul nostru, cel alunecat pe multele povârnișe ale greșalelor, înțelese în pocnetul puștilor și în urletele tunurilor glasul mustrător al tatălui din ceruri și pricepu din ploaia gloanțelor și a obuzelor distrugătoare mărimea Atotputernicului și deșertăciunea vieții omenestii. Și se trezi în clipa aceea frica lui Dumnezeu, celui atotputernic, în adâncul sufletului său și isbucni atunci din mii și mii de glasuri înfricate, strigătul sfielnic: «Doamne, Doamne!» Se observă cu ușurință în vibrarea acestui glas accentul încrederii în părintele de sus, «carele răsare soarele său peste buni și răi și își revarsă ploaia sa peste drepti nedrepti, de-o potrivă».

În fața acestei realități ni se impune întrebarea: Care poate fi cauza faptului, că războiul în loc de a contribui la întinderea scepticismului bolnav, contribuie cu atăta forță la primenirea morală și religioasă a omenimei? Aderenții speculațiunilor raționaliste vor spune multe de toate, dar cei cari trecură cu vitejie prin botezul sângelui și al gloanțelor vor spune una numai: Dumnezeu, căci Dumnezeu s'a relevat în adâncul sufletelor. Prin o lovitură puternică a sguదుිර și a trezit din letargia indiferentismului religios sufletele amorțite, cari recunoscără îndată pe Dumnezeu, își recunoscără abaterile lor morale și se nâscu în momentul acela îngrozitor cea mai conștientă religioasă în împărăția sufletului, care ca un soare cald și luminos străbate cu razele sale toată ființa internă a omului. Poporul nostru e azi mai credincios ca oricând. Câte rugăciuni ferbinți și curate se înalță din toate colțurile Ardealului spre tronul Creatorului, câte jertfe se înalță pe altarele sfințe ale Domnului, «ca Tatăl să le priunească pe dânsele întru miros de bună mireasmă duhovnicească, trimițându-ne dumnezeiasca milă și darul Duhului său celui sfânt».

Dar mila și darul întârzie. Se pare că fumul de tămâie se înalță înzadar și rugăciunile cele mai ferbinți ale sufletului nostru se rătăcesc prin nemărginitul văzduhurilor, ori le înghețe urletul îngrozitor al tunurilor și ele nu ajung la urechea Domnului. Se pare, că zadarnic se frământă așa de puternic inima și sufletul nostru, căci Dumnezeu e nepăsător față de noi și ne săgeată ca un glonte de plumb ironia bârfitorii: «unde-i Dumnezeu milei și al darurilor, creștinilor?»

Poporul nostru e religios, e adânc religios azi. Sentimentele religioase ale sufletului său le poate observa destul de bine cercetătorul din caracterul faptelor sale săvârșite sub influința acestor vremuri grele. Zadarnic își vor ridica deci glasurile lor ironice bârfitorii, căci o religiozitate adevărată își arată și trebuie să-și arete, mai târziu sau mai curând, roadele sale binefăcătoare. Pentru dovedirea faptului ne stă la dispoziție istoria, cu experiența ei de veacuri. Religiozitatea adevărată în toate vremurile și în viața tuturor popoarelor a avut un rol cardinal. Religiozitatea pregătește triumful popoarelor și tot ea este și factorul acela gingaș și subtil, din neglijarea căruia rezultă prăbușirea neamurilor, cu intinse și strălucite domenii culturale. Religiozitatea poporului nostru încă și va putea arăta roadele sale, întărită și adâncită fiind de cei competenți. Cultivată cu înzistență și cu înțelepciune, nu sufocată și subminată prin uneltiri păcătoase, — religiozitatea poporului nostru va pregăti și deschide orizonturi nouă în progresul nostru național și cultural.

Iar în ce privește glasul bârfitorii, să primim numai personalitatea și să ascultăm numai cuvântul Mântuitorului.

E mare și-i multă durerea sufletelor și a inimilor noastre. Dar zugrăviți-vă în treacă și viața Mântuitorului. Priviți-l cum cutreeră cu cei doisprezece sat de sat, cum tămăduiește boalele, cum deschide ochii orbilor, cum desleagă limbile gângavilor, cum îndreaptă urechile surzilor și cum împarte, ca un părinte bun, hrană sufletească și trupească muritorilor. Priviți-l cum strălucște în haina faptelor sale milostive! Priviți personalitatea cea mai desăvârșită, din câte se învednică ca călca în cursul vremurilor suprafața pământului! Idealul personalității pentru toate vremurile și pentru toate locurile. Și totuși... Spuneți-mi un om,

un singur om, care să fi îndurat în cadrele vieții sale atăta, cât cea mai celebră personalitate din lumea muritorilor! Priviți-l prigonit de fariseii și cărturarii degenerați, osândit de poporul, căruia-i vindecase orbii și schilavii; priviți-l batjocorit de copii și scuipat în față de moșnegi; priviți-l în haina sa mohorâtă, cu cunună de spini pe cap și sbiciuit până la sânge, și la urmă priviți-l și pe muntele Golgotei, răstignit ca un nemernic, ori ca un ucigaș mișel, pe lemnu crucii, între doi tâlhari sălbatici. Priviți-l cum se sbate în spasmul agoniei sale grele, implorând ajutorul cerului, sau al pământului, căci preai cumplită chinuie... Dar ajutorul nu sosește. Mântuitorul se stinge ca o lumină de ceară sub cupola unei biserici uriașe, ca o floare uitată în liniștea unei odăi închise.

E mare și-i multă durerea zilelor noastre. Durerea Mântuitorului însă era cu mult mai multă și mult mai mare. Mântuitorul, idealul omului, iar noi codiți în potopuri de fărădelegi și de păcate, cari de cari mai aspre și mai grele. Mântuitorul primește cu sufletul conștiința povara suferințelor. Așa să le purtăm și noi, cei cari ne adăpostim sub scutul numelui său preamărit.

Și să urmărim în treacă și mai departe desfășurarea evenimentelor pe scena pământeană. Mântuitorul sparge zăgăzurile mormântului, învie cu toată mărirea sa dumnezeiască, se arată în deosebite rânduri apostolilor și mironosițelor și se înalță apoi pe arpile unui nor ușor în împărăția cerurilor. Învățatura sa prinde rădăcină. Incepe a se răspândi din țară, din neam

ficarea și a regulamentului de casă al senatului imperial.

5. Asigurarea pe seama Germanilor din Austria a poziției, pe care o pretend intereselor de stat.

6. Executarea reformei administrației de stat, conservarea autonomiei țărilor și comunelor, acomodându-o raporturilor speciale din singuraticile țări și trebuințelor populației, în Boemia introducerea împărțirii în cercuri, și punerea minorităților germane în celealte țări de coroană sub scutul legal corespunzător.

7. Veghiera la efectuarea independentei Galiției, în înțelesul rescriptului împăratesc din 5 Noemvrie 1916, ca lărgirea autonomiei acestei mai mari țări de coroană să nu ducă la slăbirea organismului de stat și ca cu acest prilej să rămână conservate și asigurate în toată privința în special interesele de stat militare, financiare, de comunicație politică și altele.

8. Stabilirea introducerii limbii de stat germane, într-o măsură corespunzătoare trebuințelor statului și administrației regulate, înându-se cont, în țările cu mai multe limbi, de pretensiunile legale de limbă ale populației de altă limbă, cu privire la oficii și la școale.

9. Asigurarea caracterului german în țările și părțile de țări germane, în special însă în reședința și capitala imp. regească Viena.

10. La regularea raporturilor economice dintre Austria și Ungaria apărarea cu cea mai mare tărie a intereselor Austriei.

Dăm cu gândul, că programul acesta va fi totodată și programul guvernului din Austria, care cu sprijinul Nemților din parlamentul austriac va căuta să-l pună în executare și să întărească de nou în Austria elementul german, care în deceniile din urmă a pierdut de tot terenul de sub picioare.

Un așezământ umanitar.

Inițiată în Faur 1900, cu 359 membri, «Reuniunea română de înmormântare din Sibiu», la 17 Februarie 1917 a împlinit 17 ani de activitate rodnică, creștinească și umanitară, închinată mai ales clasei mai scăpătate a muncitorilor și economilor, dându-le ajutoare bănești la înmormântări.

La 9 Februarie, Reuniunea a plătit ajutorul statutar după decedatul Ana Modran, cu care s'a ajuns la al 300-lea caz de moarte din rândul Reuniunii dela înființare. Mostenitorii au primit cel mai mare ajutor ce Reuniunea îl dă, anume cor. 250, cu detragerea de 10%, statutare în folosul fondului «Azilului orfelinat». Ajunși la această cifră, membrii Reuniunii înscriși dela început, dacă au achitat toate taxele de-câte 60 bani după 300 membri decedați, în senzul statutelor, n'au să mai plătească nici un fel de taxe, ear la moartea lor moștenitorii legali primesc ajutorul amintit.

Suma totală a ajutoarelor date de Reuniune, după cele 300 cazuri de moarte, e de cor. 45,606.50 și anume: în 1900 s'au dat după 7 cazuri cor. 711; în 1901 după 7 cazuri cor. 719.50; în 1902 după 14 cazuri cor. 1.520; în 1903 după 16 cazuri cor. 1.825; în 1904 după 15 cazuri cor. 1,799.50; în 1905 după 18 cazuri cor. 2,281.50; în 1906 după 23 cazuri cor. 3,087; în 1907 după 15 cazuri cor. 2,046; în 1908 după 24 cazuri cor. 3,067.50; în 1909 după 10 cazuri cor. 1,642; în 1910 după 21 cazuri cor. 3,625; în 1911 după 20 cazuri cor. 3,251; în 1912 după 13 cazuri cor. 2,464.50; în 1913 după 19 cazuri cor. 3,176; în 1914 după 23 cazuri cor. 4,044.50; în 1915 după

in neam, și cucerește suprafața pământului. Se inscenară persecuții infernale în contra sa, dar zadarnic! Soarele evangelic a spulberat norul cel negru, furtuna îngrozitoare și fulgerile cumplite, pe cari le aruncară păgânii în fanatismul lor naiv asupra creștinătății. Se ivește Constantin cel Mare pe orizontul bisericești creștine și sămânța de muștar a creștinismului prinse rădăcină trainică, începu a crește repede, și iată-l în cursul vremurilor un arbore falnic, din ale cărui fructe se nutresc milioane de suflete dornice de lumină, sub a cărui umbră se odihnesc milioane de inimi ostenite și în sinul cărui dorm milioane și milioane de oameni, întru așteptarea celor viitoare din viața vecinică.

Mântuitorul a triumfat. Și a triumfat prin suferință. Prin suferință avem să triumfăm și noi. Suferința e dascălul cel mai mare al popoarelor și glasul suferințelor se înalță mai ușor spre tronul Tatălui cereșc, ca miremele fumului de tămâie. Suferința are să desfacă deci și zorile inflăcărute ale viitorului nostru.

Aurel Nan.

27 cazuri cor. 4,732; în 1916 după 22 cazuri cor. 3,900.50; ear în 1917 după 6 cazuri cor. 1,174.

Din cele 10% statutare detrase, fondul «Azilului orfelinat» a primit suma de cor. 4,560.65, care la 31 Decemvrie 1916 a dispus de cor. 6,252.34.

Cum direcțiunea așezământului, în prima sa ședință, a destinat cele 10%, ce se detrag din ajutoare, pentru înființarea unui «Azil orfelinat» pentru adăpostirea orfanilor și a bătrânilor noștri scăpați și nepuțințioși, primul prezident director al Reuniunii, astăzi prezident onoror pe viață al ei, dl Pantaleon Lucaș și primul secretar, azi prezident director al ei, dl Victor Tordășianu, pătrunși de importanța institutului de înființat, au renunțat dela început la onorariile lor de câte 4 respective 3 cor. după cazurile de moarte în folosul fondului «Azilului». «Legatul Pantaleon Lucaș» la 31 Decemvrie 1916 a ajuns la suma de cor. 1,164.37, ear «Legatul Victor Tordășianu» la cor. 1,308.16.

La 27 Noemvrie 1901 căpitanul pensionat, dl Ioan Toma, dăruiește pentru fondul Azilului orfelinat cor. 1,900, care administrat sub numirea «Legatul căpitanul I. Toma» la 31 Decemvrie 1916 a ajuns la cor. 2,937.49. La 24 Decemvrie 1910 decedând primul cassar al Reuniunii, de pie memorie, Petru Ciura, averea bănească modestă a lui, plasată într-o acție «Lumina» în valoare de cor. 200, conform dorinței exprimate în clipele din urmă ale vieții sale, a revenit fondului «Azilului orfelinat». «Legatul Petru Ciura» la 31 Decemvrie 1916 numără cor. 268.33.

Averea proprie a fondului Azilului orfelinat și a celor 4 legate, la 31 Decemvrie 1916 reprezintă suma de cor. 11,931.29, care, adausă la averea Reuniunii de cor. 24,687.79, așezământul nostru la 31 Decemvrie 1916, a dispus de cor. 36,619.08. Eată la ce se poate ajunge și din contribuțiuni mărunțele, dacă conducătorii, prețuind așezământul, îl înalță și dacă lucrând în mod desinteresat și altruistic, n'au în vedere, decât a săvârși binele, fiindcă este bine.

Intre ultimii membri înscriși la Reuniune sânt: Elena Arpașan n. Badilă, văduvă de econom, Dr. Ioan Fruma, avocat și soția sa Livia n. Moldovan, Romulus Bucșa, paroh și soția sa Eugenia n. Joandrea, ear ajutoare statutare s'au plătit, în timpul din urmă, după răposaii membri Nicolae Peicu, paroh, preot militar, Maria Văcariu și Ana Modran, cu cari

Este în interesul membrilor să-și plătească restanțele fără întârziere. Plățile se fac parte la portărele, d-șoara Paraschiva Tălmăcean, parte la presidentul Victor Tordășianu, (biroul cassei consistoriale). La acest din urmă se fac și înscrieri de membri noi.

Conducătorii așezământului astăzi sânt preocupati de gândul de a acvira pentru contemplantul «Azil orfelinat» un intravilan potrivit, ca ăst mod binefacerea așezământului nostru să fie mai îmbelșugate, ear cei cari jertfe de muncă, de timp și de bani aduc pentru el, să aibă mângăierea de a-și vedea astfel răsplătit tot ce fac pentru creșterea, bună starea și înflorirea așezământului umanitar și creștinesc.

«Invingătorul».

Răsboiul.

La frontul răsăritean, pe la Focșani, în România, trupe de ale noastre au intrat în șanțurile dușmane și au făcut mai mulți prizonieri, luând dela dușman și trei mitraliere și o aruncătoare de mine. Tot la acest front, la Ludova, trupele noastre au aruncat în aer o întăritură dușmană, iar la Radziwilom un aviator de ai noștri a nimicit un aeroplan dușman. Pe celealte locuri e foc viu de artilerie.

La frontul italian dușmanul a început se desvolte o activitate mai mare. Pretutindenea a deschis foc energetic de artilerie. Pe unele locuri trupele noastre au intrat în pozițiile dușmanului și s'au reîntors cu prizonieri și cu mitraliere capturate.

La frontul dela apus Englezii, după o pregătire făcută din partea artileriei, au încercat se înainteze, dar au fost respinși de Germani. La alt loc trupele germane au luat cu asalt un punct de razim dela Englezi. Atacurile franceze la acest front au fost respinse. În Macedonia e foc de artilerie, fără atacuri.

Telegramele ultime ne mai comunică următoarele:

La frontul italian a fost nimicit un aeroplan dușman de tunarii noștri. La frontul dela apus atacurile repeșite dușmane au fost respinse de Germani. La frontul răsăritean și în Macedonia e foc viu de artilerie.

Avis și rugare.

Neputând satisface tuturor comandelor cu promptitudinea de până acum, pentru cruțarea timpului și a speselor împreunate cu multa coreșpondență aducem pe calea aceasta la cunoștința onoratului public din afară, că întârzierile, cari provin la unele comande, nu se ivesc din cauza librării, ci pe deoparte din cauza lipsei de material, iar de alta din cauza lipsei de brațe muncitoare, cari sunt necesare la executarea diferitelor cărți și protocoale, mai ales la compactor, precum adesea și din cauza circulației neregulate a poștei. Toate comanda, cari nu se pot executa pe deplin, sau prompt, se țin însă în evidență și se efectuesc îndată ce suntem în posesiunea cărților, respective tipăriturilor comandate. Căldarul arhidiecezan pe 1917 este cu desăvârșire epuizat.

Librăria arhidiecezană.

NOUȚĂȚI.

Noii conducători ai marinei noastre. Majestatea Sa Monarhul a numit pe vice-amiralul Carol Kailer șef al secțiunii maritime în ministerul de război, ear pe vice-amiralul Maximilian Njegovan comandant al fotei.

Statificarea loteriei de clasă. Ministrul de finanțe a hotărât, ca loteria de clasă ungară, întemeiată în 1897 și închiriată unei societăți particulare, să treacă începând cu anul curent în administrație de stat. Prin această statul va câștiga pe an cu câteva milioane de coroane mai mult.

Numerele vorbesc. Eată cifrele semnate la cele cinci împrumuturi de război ale Ungariei: 1175, 1132, 1985, 1930, 2300 milioane de coroane. Va să zică cu totul 8½ miliarde. În Austria s'a semnat pe rând: 2201, 2688, 4203, 4442, 4500 milioane, în sumă totală 18 miliarde. Monarhia austro-ungară a contribuit prin urmare suma de 26½ miliarde coroane la cinci împrumuturi de război. Resultatul acesta, zie foile din Germania, este atât de îmbucurător, încât poate să fie invidiat de ori care dintre statele antantei.

Internare. Ziare vieneze comunică: Guvernul austriac primind informațiuni acreditate, că supușii austro ungari, aflați în România, sunt tratați în mod ce nu coreșpunde cu dreptul internațional, a luat măsură în consecvență. Și, deoarece până la 5 Februarie n'a primit știri despre îmbunătățirea situației supușilor civili austro ungari, deținuți în România, guvernul austriac a dispus, ca cetățenii de ai României, cari se găsesc pe teritorul monarhiei noastre și au vârsta între 17 și 50 de ani, să fie interuați în tabera de lângă Linz.

Ofițeri români degradați. Scriu ziarele rusești, că generalul Soccecu din armata română, a fost degradat și condamnat la cinci ani muncă silnică, pentru greșelile sevărșite pe câmpul de război, ca comandant de divizie. Alți opt generali din armata română au fost degradați pentru lasitatea dovedită în fața d-șmanului. Trei generali au fost degradați și condamnați tot la câte cinci ani muncă silnică pentru greșeli grave sevărșite în război. Au mai fost apoi degradați pentru lasitate șase coloneli, iar alți 26 de coloneli au fost pedepsiți pe cale disciplinară. Dintre ofițerii de rang mai inferior peste 200 au fost degradați. Cercetarea e în curs și în contra altora, cari încă își așteaptă degradarea și întemnițarea. Si cu astfel de ofițeri a îndrăsnit România să înceapă război în contra puterilor centrale?..

† Victor Onițiu comerciant în Sibiu, fratele mult regretatului Virgil Onițiu, fost director al gimnasiului gr.-ort. român din Brașov, a decedat, după lungi și grele suferințe, departe de casă, în spitalul din Șo-

pron, în 18 Februarie n. c. în etatea de 47 ani, lăsând în doliu adanc pe nemângăiata sa soție Neti, născută Simtion, și patru copii minori, acum orfani de tată, precum și numeroase alte rudenii. În mormântarea i s'a făcut în Șopron, Marți, în 20 Februarie n. c. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Timpul de vară. Consiliul comunal din Viena a hotărât să introducă socotirea timpului de vară începând cu 1 Mai. Va dura până la 30 Septemvrie.

Earna italiană. E mare lipsă de cărbuni și în Italia, cum se vede din știrile primite de presa elvețiană. În centrul orașului Milano, într-o casă din strada Via Carmine, s'a găsit o femeie, care înghețase în locuința proprie. Un funcționar de poște, arestat în Bologna pentru defraudare, a înghețat în închisoare.

Femei în serviciul armatei. Ministrul de război al Italiei a dispus, ca în cancelării și în alte oficii de administrație militară să se aplice femeii de acelea, ale căror rudenii se află pe câmpul de luptă.

Earăș japonezii. Din Tok o sosesc știri, că Rusia în timpul din urmă cere cu multă stăruință dela guvernul japonez, să trimită la primăvară trupe în număr mai mare pe câmpul de luptă european. O parte dintre miniștrii japonezi sânt învoșiți cu cererea Rusiei; politicienii de seamă declară însă, că Japonia trebuie să-și păstreze neslăbită întregă forță militară pentru epoca ce va urma după război.

Earna cea mai aspră în Europa centrală, cum scrie o revistă germană, a fost în anul 1790. Frigul era atât de cumplit, încât apa îngheța în odaia, în care de altfel cuptorul se roșea de foc. Stăncile, în a căror crepături pătrunsesse apă, s'au sfărmat în urma puterii înghețului. Vrăbii, cioare și alte paseri cădeau moarte din văzduh. Lacurile și râurile, în multe locuri, au înghețat până la fund, și s'a nimicit o cantitate uriașă de pești. Sămănăturile, viile și pomii, în partea cea mai mare, s'au distrus de gerul sălbatic. Bănturi și verdețuri, păstrate în pivnote bune, au înghețat tun în earna din 1790.

Raportul lui Shackleton. Gazete engleze comunică interesantul raport despre expediția lui Shackleton la polul sudic. Doi ani și șase luni a fost în călătorie în jurul polului în mările înghețate, însoțit de curajoșii săi tovarăși de drum. Gerul incomparabil, vijeliile de zăpadă, călătoria în sănii în mijlocul pericolelor de moarte, lipsa alimentelor, scorbutul, îmbolnăvirea unor membri ai expediției și moartea lor, — toate sânt descrise cu d'amăruntul în raportul lui Shackleton despre călătoria sa polară.

În contra lui Lloyd George. Ziaraul francez *Bataille* atacă pe ministrul prezident englez Lloyd George, care declarase, că Angha prin crutarea materialului său de oameni și-a păstrat neatinsă viața economică, și prin aceasta i s'a dat putința d'a ajuta pe aliații săi. Ziaraul francez pune întreabarea: Este oare cu dreptate, ca Franța să rămâne mereu țara, care pierde cel mai mult sânge? Fiecare englez trimis la front oare nu scutește pe câte un francez dela loptele frontului? Și dacă francezii scutiți ar munci pentru viața Franței, nu va fi mai ușor Angliei să dea aliaților săi ajutorul bănesc? După teoria lui Lloyd George, la urma urmelor vom ajunge acolo, că Franța va săngera cu totul, pe când Anglia va rămânea cu pielea întreagă, deoarece participă la război numai cu puterile sale de prisos.

Bioscopul Apollo de sub direcțiunea domnului Emil Toth, da reprezentațiuni în casa societății, lângă locul de patina, în zilele de lucru la orele 6 și 8½ seara, iar în Dumineci și sărbători la 3 și jumătate, 6 și 8½. Pentru Joi și Vineri programul următor: 1) Viena, după natură; 2) călătoria în vis a lui Teddy; 3) noaptea de nuntă, dramă în 3 acte; 4) o damă plină de spirit. Pentru Sâmbătă și Duminecă, pe lângă alte puncte interesante, va fi trecut în program drama în 4 acte: *Păcate*. Prețurile: un loc în loja 1.40, locul prim 1 cor. al doilea 60 fil. al 3-lea 20 fil. Pentru soldați 40 fil. locul al doilea.

Poșta redacției.

Domnului M. F. în Ș. Deda finea lui August anul trecut «Foia Poporului» din Sibiu nu mai apare. În privința abonamentului adresează-te librării «Foia Poporului», Sibiu, strada Măcelarilor 12. Calendarul arhidiecezan și se va trimite cât mai curând din partea librării arhidiecezane.

„CRISANA“

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Brad — takaré- és hitelintézet részvénytársaság Brádon.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «Crisana» sunt invitați prin această la

a IX-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Brad, Duminecă în 18 Martie n. 1917 la 2 1/2 ore d. a. în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constatarea numărului acționarilor și al acțiunilor pe cari le reprezintă.
2. Denumirea a doi notari și doi scrutători.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1916 și stabilirea bilanșului.
4. Propunerea direcțiunii și decideră asupra împărțirii veniturii curat.
5. Darea absolutorului pentru direcțiune și comitetul de supraveghiere pe anul de gestiune expirat.
6. Fixarea prețului marcelor de prezență pro 1917 pentru membri direcțiunii și a speselor de călătorie pentru membri comitetului de supraveghiere.
7. Alegerea celor 3 membri în direcțiune pe un period de 3 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari asupra următoarelor dispozițiuni din statute:

§. 21 al. 2. «Femeile se reprezintă prin plenipotență, minorii prin tutorii, curanzii prin curatorii lor, societățile, corporațiunile și instituturile prin reprezentanții lor legali, chiar dacă aceștia din urmă nu ar fi acționari». §. 22. «Numai acei acționari au drept de vot, cari sunt trecuți ca proprietari de acții în cărțile societății cu cel puțin 6 luni înainte de adunare și cari își depun cu 24 ore înainte de aceasta, pe lângă revers acțiile lor, eventual și dovezile de plenipotență la cassa societății, eventual la locurile destinate de direcțiune. Avizul despre depunerea acțiilor la locurile destinate are să sosească cu 24 ore înainte de ținerea adunării».

În legătură cu cele cuprinse în §-ul din urmă notificăm, că pentru depunerea, respective primirea acțiilor și extradarea documentelor despre depuneri s'au designat toate instituturile cari sunt membre la «Solidaritatea» din Sibiu.

Br ad, la 13 Februarie 1917 st. n.

Direcțiunea.

Meghivó.

A «Crisana» takaré- és hitelintézet r. t. részvényeseit tisztelettel meghívjuk az 1917. március hó 18-án d. u. fél 3 orakor, az intézet üzlethelyiségében megtartandó

IX. rendes évi közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. A jelenlevő részvényesek itt részvények megállapítása és meghatalmazásának igazolása.
2. Két jegyző és két bizalmiférjü kinevezése.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1916. üzletéről és az évi mérleg jóváhagyása.
4. Az igazgatóság javaslata az évi tiszta nyereség felosztása tárgyában s e feletti határozat.
5. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére felmentvény megadása az 1916. üzletére nézve.
6. Az igazgatóság tagjai részére 1917. évre vonatkozólag a jelenléti díjak megállapítása s a felügyelőbizottság tagjainak utiköltségei feletti határozat.
7. Három igazgatósági tag megválasztása 3 évi időtartamra.

Felhívjuk a t. részvényesek figyelmét az alapszabályak következő intézkedésére:
21. § 2. bek. «A nők szavazataikat meghatalmazás útján gyakorolják, a gondnokokat gondnokok, erkölcsi, jogi személyeket, az intézeteket, törvényes képviselőik, még az esetben is ha utobbiak nem volnaak részvényesek». 22. §. «Szavazattal csak azon részvényesek bírnak, kiknek ebbeli minősége a társaság könyveibe legalább 1/2 évvel a közgyűlés határnapja előtt be lett vezetve, s a kik részvényeseiket, illetve meghatalmazási okmányukat a közgyűlés megtartása, előtt legalább 24 órával az intézet pénztáránál, illetőleg az igazgatóság által megnevezett helyeken, utobbiaknál eszközölt letétekről szóló elismervények azomban a közgyűlés előtt legalább 24 órával az intézet-hez meg kell érkeznie, külbemben eikésetnek tekintetik».

Ezen utobbi §-ban foglaltokra való tekintettel értesítjük a t. részvényeseket, hogy a részvényeseknek letétként elfogadásra az összes intézetek melyek a nagyszabani «Solidaritatea» tagjai felvannak hatalmazva.

Br á d, 1917 február hó 13.

Az igazgatóság.

Activa. — Vagyon.

Contul Bilanș cu 31 Decembrie 1916. — Mérleg-számla 1916 december hó 31-én.

Pasiva. — Teher.

	Cor. fil.
Cassa — Pénzkészlet	34,755.53
Bon la bănci — Követelések pénztárazeteknél	11,500.08
Depuneri proprii — Saját betétek	804,142.89
Cambii — Váltak	410,602.00
Cambii cu acoperire hipotecară — Jelzálogilag biztosított váltók	504,735.00
Obligațiuni cu cavenți — Kötvény kölcsönök	915,355.00
Lombard — Előlegek értékpapirokra	3,214.00
Efecte publice și acții — Értékpapirok	116,000.00
Realități — Ingatlanok:	
Casele institutului în Brad — Brádi föntézet házai	85,410.00
Casele filialee din Hălămagiu — Nagyhalmágyi fiokintézet háza	14,000.00
Casele filialee din Gurahonț — Honctői fiokintézet háza	4,000.00
Realități de vânzare — Eladó ingatlanok	4,690.00
Mobilier — Felszerelés	2,000.00
	2.450,262.49

	Cor. fil.
Capital societar — Részvénytőke	400,000.00
Fond de rezervă general — Általános tartalékalap	235,316.04
Fond de rezervă special — Külön tartalék alap	26,413.57
Fond de pensiuă — Nyugdijalap	74,261.09
Depozite spre fructificare — Betétek	1,584,873.00
Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	28,892.00
Diversi creditori — Különféle követelő számla	4,789.59
Darea după interese de depuneri neplătită — Hátralékos tökekamatadó	3,368.72
Interese transitoare anticipate — Átmeneti kamatok	50,121.11
Profit curat — Tiszta nyereség	48,828.88
	2.450,262.49

Perdere. — Veszteség.

Contul Perdere și Profit. — Veszteség és nyereség számla.

Profit. — Nyereség.

	Cor. fil.
Interese de depuneri — Betétkamat	67,521.37
Interese după fondul de pensiuă — Kamata nyugdijalap után	3,466.69
Salare — Fizetések	13,589.83
Bani de cvartir — Lakbér	1,483.32
Marce de prezență — Jelenléti bárcák	402.00
Diverse spese — Különféle költségek	9,128.11
Dări și competențe — Adó és illetékek	13,747.29
Dare după depuneri — Betétkamat adó	6,752.13
Chirie — Házbér	567.00
Amortizări — Leírások:	
Din împrumuturi dubioase — Kétes követelésekből	3,068.56
Din efecte ca diferință de curs — Értékpapirokból mint árfolyamveszteség	1,234.00
Din mobilier — Felszerelésből	1,400.00
Din realități — Ingatlanokból	1,383.77
Profit curat — Tiszta nyereség	7,086.33
	48,828.38
	172,572.45

	Cor. fil.
Interese dela cambii — Váltakamat	45,634.19
Interese dela cambii hipotecare — Jelzálogilag bizt. váltókamat	39,713.60
Interese dela obligațiuni asigurate cu hipotecă — Jelzálogkölcsönkamat	29,469.54
Interese dela obligațiuni cu cavenți — Kötvény kamata	12,760.75
Interese dela depuneri proprii — Saját betétkamat	15,466.79
Venit dela efecte — Értékpapirok jövedelme	4,146.00
Venit dela realități — Ház- és haszonbér jövedelem	5,209.08
Proviziuă dela împărțirea cucuruzului — Jutalék a kukurica kiosztásból	6,572.96
Provizii — Jutalékok	13,599.54
	172,572.45

Ghișa m. p.,

director executiv substituit — igazgató helyettes.

Br á d, 1916 december 31.

Vasilie Vlad m. p.,

contabil — könyvelő.

DIRECȚIUNEA — AZ IGAZGATÓSÁG:

Vasilie Damian m. p. Cornel Lazar m. p., P. Rimbaș m. p. Niculae Bedea m. p. Dr. Niculae Robu m. p. Virgil Bulz m. p. Ioan Cutaeanu m. p. Aron Roman m. p.
prezident — elnök. vice-prez. — alelnök.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte. — Aलोirott felügyelőbizottság a jelen számlákat átvizsgálta és helyesnek találta.

Br á d, 1917 február 7.

I. Perianu m. p.

Andron Bogdan m. p.

Ioan Imperat m. p.

Niculae Pop m. p.

revizor expert al «Solidaritãții» — a «Solidaritãtea» revizora.

Ioan Moldovan m. p.,

Raportul comitetului de supraveghiere. — A felügyelőbizottság jelentése.

Onoratã adunare generalã!

În decursul anului trecut am fînnt mai multe scontrãri cu cari ocaziuni ne-am convins despre corecta administrare a institutului.

Bilanșul încheiat cu finea anului 1916 cu un profit curat de K 48,828.38 l'am controlat și aflat exact.

Vã propunem deci: a) sã binevoiti a aproba bilanșul, b) a distribui profitul curat în conformitate cu propunerile direcțiunii, la cari și noi ne alãturãm și c) a da pentru anul 1916 atãt direcțiunii, cât și comitetului de supraveghiere absolutorul.

Br ad, la 7 Februarie 1917.

I. Perianu m. p.

Andron Bogdan m. p.

Tisztelt közgyűlés!

A mult év folyamán az intézetnél több rendben rovacoltunk, s az ügyek és könyvek helyes kezeléséről meggyőződést szereztünk.

Az 1916 december hó 31-én K 48,828.38 tiszta nyereséggel lezárt mérleget megvizsgáltuk, s azt helyesnek találuk.

Indítványozzuk, méltóztassák: a) a mérleget helybenhagyni, b) a tiszta nyereséget az igazgatóság indítványára szerint felosztani és c) az 1916 évre úgy az igazgatóságnak mint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadni.

Br á d, 1917 február hó 7-én.

Ioan Imperat m. p.

Niculae Popp m. p.

Redactor responsabil Teodor V. Pãcãțian.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.